

מעין פתיחה "לשמיני של המערכה"

אמר הנוהג מודעת וזה אשר בענייני חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח רבו המצוות והספקות ולדריש לכאן ולכאן ויותר ממה שכתבו הפוסקים הקדמונים אשר מימיהם חלו שופים נמצא מאד בתשובות רבני האחרונים למאות ולאלפים ומה מאד זכות הרבים חלוי בהגאון המפורסם בעל שערי תשובה אשר קצב כעמיר אסף איש טהור תשובות רבות על כמה וכמה פרטים שונים בענייני חמץ שעבר עליו הפסח וקבעם בדפוס בס' "תמ"ח על דברי הרב באר היטב סעיף קטן ח' והם מאירים עינים להקל עורח החיפוש למי שנמלאים בידו הספרים ההם ואף כי למי שאין אללו הספרים הנ"ל ולדקדק מהיה להגאון הנ"ל זל"ה :

ברם דא עקא וכל ימי הייתי מלטער אשר כאן שנה רבי הלכות מרובות בסעיף קטן אחד וכולן משולבות באין הכרל והפרש בין דין לדין אשר יראה הקורא לחפש למצוא דברי הפך אשר לריך לו בעת ההיא ויזדמן בחפשו במרום יבקש הדבר ולא ימצא וכמדומה לי שזדמן לי כמה פעמים בעת שחיפשתי איזה דבר לא מצאתי ואחר זמן פגשתי בו אך שכחתי על מה הייתי לריך לעיין אז ולוא ראיתי הדברים שבשערי תשובה בזמן ההוא אולי היה לי מה לדבר לבטא או לסתור כדרכה של תורתנו הקדושה עלי לבי דוי כי ילא מלבי והיה בלא היה זה לע"ד השמים כי יוכל להיות שבקונטרסים במערכה זו במקומות רבים השמטתי דב"ק ועשה סמוך להדפסת קונטרסים זה בעה"י רחש לבי להעתיק כל אשר כתב הגאון הנ"ל (בדבור אחד) ולחלקו לכמה חטיפים הנ"ל הנ"ל לבדו בדבור המסחיל בפני עולמו ולכל סעיף קטן אחתן בעה"י בראשו כעין מפחה בקלרה להודיע את אשר יבא בו והיא תועלת גדולה בעה"י ואם לא יועיל לי בעלמי אחר שכבר כתוב כל מה שבקונטרסים משנים קדמוניות יועיל אי"ש לנולמי וזכות הגאון הנ"ל תהא מנן בעדי וזה החלי בעה"י יתעלה הדרי והודי :

(א) **ברין** אם העבומ"י הקונה החמלים גנב איזה דבר מן החמלים והניחו בקרן זית ברשות הישראל המוכר :

ער מה שכתב מרן בסעיף ג' חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח אמר וכו' ואם מכרו או נתנו לנכרי שמחזן לבית קודם הפסח אף שישראל מכירו ויודע בו שלא יגע בו ויחזור ויחננו לו אחר הפסח מותר כפב על זה ח"ל שמחזן עיין באר היטב ועיין בשו"ת בית אפרים סי' ל"ז אחד שמכר חמא והמשרת הלך בפסח למרחק של הי"ש ולקח מהי"ש שבחוף החבית לחוך כלי והעמיד בזוית במקום מוגנע שיהיה לו לשחות ממנו אחר הפסח ושוב אחר שחזר הישראל וקנה מהעבומ"י מלא כלי זו ע"ס הי"ש ונתוודע שנעשה כן על ידי המשרת ומבואר כמה לדדי הישר שאלן לאסרו בהנאה לפי שהיה חייב לבער דמחאגביה קניה ונחייב באחריותו ויש להחיר בהנאה ולרואה דמילתא יש לערבו חר בחרי ע"ס ועיין בס' ל"ח בעבומ"י שגנב חמץ מישראל ובחוף הפסח השליכו לפני בית הישראל וטוען פלוני לא וטול את שלך ולא רלה לקחתו לחוך ביתו ולקחן למכור ואחר הפסח רולים ליתן החמץ לישראל יש לדריש להחיר כפי האי גוונא ע"ס :

(ב) **בענין** מכירת או השכרת החדר עם החמץ שבחובו :

ועיין בשבות יעקב ח"ב סוף סי' ע"ו שלריך להחיר את העם שבשעת מכירה יאמר הריני מוכר לך החדר עם כל מה שבחובו ואם אין אותו חדר של ישראל רק שבור לו לריך לומר אי משכיר לך החדר כל ימי הפסח עם כל מה שבחובו כי שכירות ליומא ממכר הוא ע"ס ועיין בשו"ת הר סכרמל סי' י"ג בני שהחדר שבו החמץ שמוכר לעבומ"י הוא בשכירות אללו מכל מקום הוא יכול להשכירו לעבומ"י ולהקנות לו אצב קרקע וגם מה שטפל שכירות בעד החדר שהחמץ בו אין זה כמשכר באיסורי הנאה שהרי יכול לקחתו לביתו ואף על פי כן מחייב לשלם לו כפי הזמן וכו' ע"ס וגם כתב דאפילו מוכר או משכיר חדר המכונן שאין העבומ"י יכול לבא שמה אלא דרך בית ישראל לית לן בה (וטעמים לכתוב שטמן לו דריסת הרגל דרך ביתו וע"ס) ואם משכיר לו חדר במגנעל ומפחה ומסר לו המפחה אם ירלה ישאיר לעצמו זית בזה החדר או ישכור ממנו זית ויניח שם חפציו קודם פסח ואז יכול הישראל לעשות לו מסגרת לשמור חפציו ויהיה המפחה תחת ידו ומפחה העבומ"י תחת ידו ואף שעל ידי זה איננו יכול לבא לשם ככל שעה שהוא רולה שרי כיון שבעל כרחו לריך הישראל לפתוח לו בעת שיצטרך לילך שם ע"ס :

(ג) **עצה** טובה שלא יבא הקונה החמלים לגנוב ממה שנמכר לו :

ופעם אחת אירע שהעבומ"י הקונה מרחק משקים הלך בימי הפסח בכל פעם למרחק והיה שותה ושכור והמשקים היו יקרים שהיה עולה להפסד גדול וגם מדאגה בדבר שלא ירבה רעים שישהו וישכרו עמו והעבומ"י עני ודלגה בלב איש ישימנה ויענתי לו שבעת שהעבומ"י טפל ומשקקע בשינה יקח המשרת שלו המפחה מכיסו והוא ידמה בנפשו שנאבד ממנו וטולי האי לא עבד שיעשה לו מפחה אחר וכן עשה ועלה כהוגן ונראה דהוא הדין שמוסר לומר להמשרת שיטאל המפחה מהעבומ"י שלריך לאיזה חפצים שלו ואחר כך ישמיט עצמו או שיאמר שאיבדו ונראה שאין בזה איסור ושמעתי שגדול אחד נשאל לפניו כואת ולא השיב לשאל דבר רק כשהלך מאתו שלא אחר העבומ"י ואמר לו שלריך לשליחות אצרה על כמה פרסאות וקצן לו שכר ובשעות הלילה וחזירה עברו ימי הפסח וקראתי עליו מים עמוקים ענה בלב איש וכחבתי זה על דרך שאמרנו בכחובות ולשון חכמים מרפא :

(ד) **באיזה** קצין נטן להקנות החמץ :

בענין הקניינים כתב בדגול מרובה שהיה נראה שקנין המוכר שיקנה החמץ להעבומ"י בקנין סודר דהוי קנין חליפין ומה אפשר והשפתי כהן בחשן משפט סי' קכ"ג קיהה בדבר עכ"ל ועיין בקלות החשן האריך בענין הקנין לחמץ ועיין בספר מקור חיים סרמח בזה וזה"ש בקונטרסים ספר המקנה אשר יעדתי לחברו בלא נדר על דינים אלו אבאר בעזה"י :

(ה) **אם** בערב פסח אחר חלות החליף חפן אחד ביי"ש של עבומ"י והעבומ"י משך החפץ וקודם שהביא הי"ש לישראל מוכר מהאיסור חמץ :

ועיין בעמ"א (בפרח מפה אהרן או פנים מאירות) ח"א סי' מ"ו בלאח שהיה לו חתיכה פשתן בערב פסח אחר חלות השם עצמו עם עבומ"י שיחן לו עברו ששה זבובים ומדה יי"ש ושכח שהוא ערב פסח ומשך העבומ"י את הפשתן לביתו ושוב מוכר שהוא ערב פסח ושאל אם מותר להמחין עד אחר הפסח ויקבל ממנו או אסור להמחין ולריך לקבל מגוי מיד ולשופטו והעלה שרשות לומר לעבומ"י כי המקח היה בעשות שמכרתי מאיסור חמץ ואני חוזר בי או חן לי הפשתן או דמים ששה הי"ש ואם אין רולה מיגול גולים ואין הישראל עובר עליו כלל ע"ס ולדעתי באם הי"ש אינו בעין ביד העבומ"י בשעת החליפין או אפילו אם היה בעין אלא שלא הראש